

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Генсерук Галина Романівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
genseruk@tnpu.edu.ua

Грод Інна Миколаївна

кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
grodin@tnpu.edu.ua

Цифрові технології набувають все більшого поширення у всіх соціальних сферах, в тому числі і в освіті. Можна з упевненістю сказати, що на даний момент цифрові технології забезпечуються величезною кількістю різноманітних освітніх інструментів, які вже зарекомендували себе в освітньому процесі і володіють великим освітнім потенціалом. Існує багато невирішених проблем щодо їх ефективного використання в освітньому процесі. Використання цифрових технологій у викладанні іноземної мови не є винятком.

Зміна освітніх парадигм призвела до того, що кінцевою метою освіти є не тільки формування знань, умінь і навичок, а й формування компетентностей, спрямованих на застосування отриманих знань і навичок, що офіційно закріплено в державному освітньому стандарті вищої освіти.

Враховуючи ті структури іноземної комунікативної компетентності, над якими працювали інші автори, думаємо, що варто включити до її складу «професійний рівень», на якому повинні формуватися необхідні знання та навички, які є важливими для використання іноземної мови.

Підготовка фахівців до професійної діяльності «передбачає розробку нових навчальних програм з дисциплін, що базуються на застосуванні максимального використання можливостей цифрових технологій і забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу, дотримання принципів послідовності та наступності» [1].

На нашу думку, іноземна комунікативна компетентність поділяється згідно таких напрямків: лінгвістичний, мовний і професійний. Лінгвістичний напрямок включає в себе три підрівні:

– лексичний, який передбачає володіння певним словниковим запасом і вмінням відповідним чином користуватися тими чи іншими мовними одиницями по відношенню до контексту мовлення;

– граматичний, що включає в себе засвоєння граматичної структури мови і використання граматичних правил в мові різних типів;

– фонетичний, що поєднує в собі володіння фонетичною структурою і правильність вимовляння слів і пропозицій.

– Рівень комунікативної компетентності мови поділяється на такі види:

– дискурсивний – здатність конструювати завершені речення і розуміти висловлення співрозмовника;

– стратегічний – здатність приховати брак знань у разі комунікативного збою.

Оскільки професійний рівень займає в даній структурі особливе місце, він має включати в себе:

– здатність користуватися іноземною мовою в блоці дисциплін;

– здатність володіння іноземною мовою використовувати у професійній діяльності.

В умовах зміни освітніх парадигм вчителі і учні також беруть на себе нові ролі, які не були для них характерні в традиційній формі навчання. Термін «навчальна автономія» використовується для опису цих нових ролей.

Поява поняття «навчальна автономія» пов'язана зі створенням Мовного центру в Університеті Нансі за проектом Британської ради з вивчення іноземних мов. Керівник центру Хенрі Холек видав роботу «Автономія і вивчення іноземної мови», в якій було озвучено визначення автономії як «здатність брати на себе відповідальність за власне навчання».

Дослідження багатьох фахівців, які присвячені питанню освітньої автономії, виявили багатогранність цього явища. Щоб проілюструвати, як могли розійтися погляди на автономію навчання, розгляньмо два приклади. Голек розглядає освітню автономію як здатність, придбану в процесі навчання. Інший фахівець, Л. Дікінсон, розуміє автономію навчання як модель навчання, в якій учні несуть повну відповідальність за всі рішення щодо свого навчання і, як наслідок, за результат.

Дуже важливо відзначити роль вчителя в умовах освітньої автономії, так як вона помітно відрізняється від тієї активної ролі, яку виконує вчитель в традиційному навчанні. Китайський дослідник Ш. Ян відводить вчителю такі ролі в умовах освітньої діяльності:

1) «організатор – учитель бере на себе відповідальність за організацію навчальної діяльності на заняттях, пропонуючи учням такі завдання, які будуть достатньо ефективними та викликать у них інтерес. Учитель повинен усвідомлювати важливість того, наскільки чітко даються вказівки до роботи.

2) фасилітатор – викладач, який надає психосоціальну та технічну підтримку учням. Психосоціальна підтримка – це здатність мотивувати учнів на подолання труднощів. Технічна підтримка включає допомогу учням у плануванні та впровадженні навчання, оцінці власної діяльності, набутті знань і навичок.

3) консультант – учитель повинен подавати приклад ефективного спілкування, намагаючись наблизити намір, з яким здійснюється висловлювання, з інтерпретацією почутого» [2].

Ми вважаємо, що успіх формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів, у навчальному процесі яких передбачаються цифрові технології, безпосередньо залежатиме від виконання таких умов:

1) використання автентичних навчальних матеріалів для виявлення учнями правильного вживання тих чи інших лексичних одиниць і граматичних конструкцій у тій чи іншій мовній ситуації;

2) чітке виконання вчителем покладених на нього ролей як організатора навчальної діяльності в класі, фасилітатора і консультанта. Важливо відзначити, що вчитель є зразком носія мови в класному навчанні, що дає учням можливість орієнтуватися на вчителя при вивченні фонетики, лексики і граматичних структур;

3) занурення учнів в умови освітньої автономії, що робить їх відповідальними за свій освітній процес, дозволяє сформулювати індивідуальну освітню траєкторію, навчає учнів самостійно ставити перед собою навчальні завдання та аналізувати виконану роботу.

Таким чином, використання автентичних матеріалів, виконання цих ролей учителем та занурення учнів в умови освітньої автономії є умовами успішного формування іншомовної комунікативної компетентності. Використання цифрових

технологій також виявляє її корисність у формуванні іншомовної комунікативної компетенції, будучи відмінним засобом для відтворення автентичних матеріалів і дозволяючи формувати індивідуальні траєкторії навчання в контексті освітньої автономії.

Список використаних джерел

1. Балик Н. Р., Барна О. В., Грод І. М. Про використання цифрових технологій в навчанні студентів різних спеціальностей. Збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна освіта і наука: проблеми, перспективи, інновації». К., 2021. С. 47–50.

2. Yan S. Teachers' roles in autonomous learning. *Journal of Sociological Research*, 2012. Vol. 3, № 2. P. 557–562.

ОНЛАЙН КАЛЬКУЛЯТОРА GEOGEBRA ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

Джигринюк Степан Русланович

здобувач другого рівня вищої освіти спеціальності Середня освіта (Математика),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
stepan1992druk@gmail.com

Гоменюк Ганна Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри математики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
homenyuk_hanna@tnpu.edu.ua

Пандемія COVID-19 у 2019 році, а також початок повномасштабної війни у 2022 році призвели до переходу на дистанційне навчання, що суттєво вплинуло на якість освіти, і багато учнів втратили можливість навчатися у звичному форматі та засвоювати матеріал, зокрема з математики. Математика залишається однією з найскладніших дисциплін для учнів, особливо через абстрактність багатьох тем, таких як «Функції», «Рівняння та нерівності», «Прямі та відношення між ними», «Об'єми просторових фігур». Учні нерідко стикаються з труднощами в розумінні складних концепцій, що може спричинити зниження мотивації до вивчення предмета. Використання інтерактивних освітніх онлайн калькуляторів, таких як GeoGebra, дозволяє не тільки візуалізувати абстрактні поняття, але й залучити учнів до активної роботи з математичними об'єктами, що значно підвищує ефективність навчання, як на уроках, так і вдома.

GeoGebra надає учням змогу візуально досліджувати математичні моделі та створювати побудови в інтерактивному форматі. Серед переваг калькулятора – простота в користуванні, універсальність для різних рівнів підготовки та можливість комплексного використання інструментів у навчанні. GeoGebra забезпечує взаємодію з різними математичними об'єктами, що дозволяє розглядати теми з геометрії, алгебри. Це підходить для комбінованих уроків, де вчителі можуть легко поєднувати декілька розділів математики.

Основні переваги платформи GeoGebra:

1. Інтерактивність і гнучкість навчального процесу. Платформа дає можливість учням самостійно обирати завдання для тренування, досліджувати взаємозв'язки між математичними об'єктами та перевіряти свої рішення в реальному часі, що дозволяє швидко усувати помилки.

2. Адаптивність до індивідуальних потреб. Викладачі можуть створювати завдання, що відповідають рівню знань кожного учня, що дозволяє враховувати індивідуальні потреби класу та забезпечувати персоналізоване навчання.